

eens hooge cijfers uit Duitschland vermeld zijn, die misschien, met alle voorzichtigheid, aan minder gemakkelijk verkrijgbare of minder gewaardeerde geneeskundige hulp zijn toe te schrijven. De hooge cijfers voor gewelddadigen dood der mannen verwonderen ons niet, omdat Duitschland meer een industrie-staat is dan ons land en de hooge cijfers voor zelfmoord, trouwens altijd en overal met wantrouwen te beschouwen, zouden door het meer intensieve leven onzer oostelijke buurlieden wel te verklaren zijn.

R. H. SALTET.

G. J. B. A. JANSSENS, *Karakter en psychose*. 36 bldz. Hollandia-drukkerij, Baarn. Prijs: f 0.40.

Dr. ERNST DE VRIES, *De beteekenis van ons gevoelszintuig*. 32 bldz. Hollandia-drukkerij, Baarn. Prijs: f 0.45.

Beide brochures zijn deeltjes van de reeks: *Uit zenuw- en zieleleven*.

Het eerste biedt weinig stof tot bespreking. De samenhang tusschen persoonlijkheid en psychose wordt aan de hand van eenvoudige voorbeelden duidelijk toegelicht in bepaalde gevallen van zielsziekte. De titel is minder juist. De schrijver spreekt van karakter, waar hij eigenlijk de geheele persoonlijkheid, in het bijzonder het temperament bedoelt. Voor geneeskundigen, die geen gelegenheid hebben zich door studie van belangrijker en diepergaande geschriften op de hoogte te stellen van het belangwekkende vraagstuk, kan dit boekje bruikbaar zijn.

Het tweede boekje is een later deeltje uit dezelfde reeks. De schrijver tracht een overzicht van de physiologische en biologische beteekenis van het gevoelszintuig te geven, vooral op grond van SHERRINGTON's werk. Deze poging is — wanneer men toegeeft, dat in geschriften van deze soort nu eenmaal dikwijls een standpunt zonder voldoende bewijzen moet worden ingenomen — voor een goed deel wel geslaagd. Enkele dingen zijn er onnoodig in te pas gebracht, bijv. een bespreking der apraxie, die, hoe kort ook, onjuist is (zie 1ste regel bldz. 32).

Na de lezing van DE VRIES' en JANSSENS' brochures overtuigt men er zich nog weer eens terdege van, hoe moeilijk het is populaire wetenschap te schrijven. Wij, geneeskundigen, zijn in het algemeen povere stylisten. Weinigen onzer is het gegeven pittig te stellen als TREUB of WINKLER, keurig als PEKELHARING, om enkelen der oudere garde te noemen. Maar, men moge in zuiver-wetenschappelijk werk vorm voor bijzaak houden, de zoogenaamde „ontwikkelde leek” heeft, dunkt mij, het recht, van den schrijver te verlangen, dat deze althans eenige zorg aan taal en stijl zijner populaire produkten

besteedt. Dat DE VRIES aan dit rechtmatig verlangen voldoet, ik zou het niet gaarne beweren. Mij dunkt, vooral in deze dagen moest onze moedertaal met meer onderscheiding bejegend worden.

C. T. VAN VALKENBURG.

FEUILLETON.

BIJDRAGEN TOT DE GESCHIEDENIS DER VERLOSKUNDE. ¹⁾

III.

(Met een portret).

Daar ik van deze derde bijdrage, die ik beloofd heb geheel aan JOHAN VAN HOORN te zullen wijden, een meer op zichzelf staand geheel wensch te maken, ben ik verplicht een paar zaken uit de tweede bijdrage te herhalen, ten bate van de lezers, die met deze geen kennis hebben gemaakt.

JOHAN VAN HOORN, wiens naam ontleend is aan de stad Hoorn, in Noord-Holland, vanwaar zijn ouders in 1631 naar Stockholm waren overgestoken, werd 1 Febr. 1662 in Zweden's hoofdstad geboren. Dat zijn vader geen koopman, zooals hij zelf was, van hem wenschte te maken, blijkt wel hieruit, dat hij zijn zoon in 1678 naar Upsala zond, teneinde daar zijn studiën te beginnen. Om onbekend gebleven redenen werd JOHAN echter in de maand Juli van 1679 naar Dordrecht gezonden, en daar onder de leerlingen van het gymnasium opgenomen, zeer vermoedelijk om de moedertaal zijner ouders behoorlijk te leeren spreken en verstaan. De ziekte zijner moeder en haar in 1680 gevolgd overlijden, riepen hem tijdelijk naar Stockholm terug, doch in het volgend jaar ging hij weder naar Holland, en werd op 13 September 1681 ingeschreven als student in de geneeskunde aan de Leidsche Hoogeschool: „JOH. VAN HOORN, Holmiensis 20. M'”, zooals men in het Album Studiosorum kan lezen. Nadat hij ongeveer drie jaren aan Nederland's eerste hoogeschool de lessen in de voorbereidende vakken van MAETS, HERMAN en DRELINCOURT, en daarna die van THEOD. CRAANEN in de theoretische, en van L. SCHACHT in de practische geneeskunde gevolgd had, begaf hij zich naar Amsterdam, om daar het onderwijs in de verloskunde van FREDERIK RUYSCHE te genieten. Deze toch had, als opvolger van HENDRIK VAN ROONHUYSE, dit onderwijs geheel veranderd en verbeterd, vooral nadat hem ook den titel van „Voorlezer van de vroetwijven” was toegekend, en hij zeer belangrijke wijzigingen in de verloskundige examens voor dezen had ingevoerd. Dit was hoog noodig, omdat haar opleiding in Nederland destijds al evenveel te wenschen overliet, als VAN HOORN dit vaststelde, bij zijn terugkomst in Stockholm, voor geheel Zweden.

Ik zal de woorden van FRED. RUYSCHE hier letterlijk overnemen, zooals ons die zijn medegedeeld door d. P. SCHELTEMA in zijn academisch proefschrift „*Het leven van FREDERIK RUYSCHE*”, Leiden 1886.

In het groot memoriaal der Stad Amsterdam VI, fol. 165/2. 2. leest men immers:

„Aan de Ed. Gr. Achtb. Heeren Burgemeesteren der stad Amsterdamme. Vertoont met behoorlyke eerbiedigheyd FR. RUYSCHE, Med. Doct. en Anatomiae professor van dat hy in den jare 1668 is geauthoriseert . . . tot het examineeren der vroetvrouwen dezer stede: ende alsoo daartoe tot nu toe seer weinige bevonden syn, dewelcke soo-

¹⁾ Zie voor I en II *Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde*, 1914, I, bldz. 1667 en 1915, I, 1006.